

Adrienne Rich
RONEĆI MEĐU OLUPINAMA

Prvo nakon što sam pročitala knjigu mitova,
i napunila kameru,
i provjerila rub oštrice noža,
Obukla sam
odijelo od crne gume
apsurdna peraja
ozbiljnu i tijesnu masku.
Moram to učiniti,
ne kao Cousteau sa svojom
prilježnom posadom
na jedrenjaku koji se kupa u suncu,
nego ovdje i sama.
Tu su brodske ljestve.
Ljestve su uvijek tu
vise nevino
nadomak pramca jedrilice.
Mi znamo za šta one služe,
Mi koji smo ih koristili.
Inače,
to je komad mornarskog silka
neka raznovrsna oprema.
Idem dole.
Prečku po prečku
kisik me prožima
plavo svjetlo
čisti atomi
našeg ljudskog zraka.
Spuštam se dole.
Moje peraje mi onemogućuju kretanje,
Milim poput insekta niz ljestve
i nema nikoga ko bi mogao
reći kada će ocean
početi.
Najprije zrak je plav, a zatim
je sve tamnije plav, a potom zelen, a onda
crn, i ja sama uranjam u mrak, pa ipak
moja maska je dovoljno jaka
ona pumpa moju krv silovito
a more je druga priča
more nije pitanje moći

Moram sama da naučim
kako da porinem svoje tijelo, bez usiljenosti
u duboki element.
A sada: lako je zaboraviti
po šta sam došla
među toliko onih koji su uvijek
živjeli ovdje
mašući svojim nazubljenim lepezama
između koralnih grebena
i osim toga
ovdje dole diše se drugačije.
Došla sam istražiti olupinu.
Riječi su svrha.
Riječi su mape.
Došla sam vidjeti štetu koja je učinjena
i blaga koja ovdje vladaju.
Prešla sam snopom svjetlosti moje lampe
polako preko boka
nečega što je bilo trajnije
od ribe ili morske trave.
stvar zbog koje sam došla:
olupina a ne priča o olupini
stvar kao takva, a ne mit
potopljeno lice koje uvijek bulji
prema suncu
dokaz štete
izridana solju i unesena u ovu izrabljenu ljepotu
rebra katastrofe
vijugaju svoje potvrđivanje
među vrebajućim avetima.
Ovo je mjesto.
I ja sam ovdje, sirena kojoj tamna kosa
crnilom lije, ili neki sirenac u svom oklopnom odijelu.
Kružimo tiho
oko olupine
i zaranjamo u potpalublje.
Ja sam ona: Ja sam on
čija utopljena lica spavaju otvorenih očiju
čija prsa još uvijek nose napetost
čiji srebrni, bakarni, bronzani teret
skrito leži unutar buradi
ostavljenih da trunu, napola rastavljenih
mi smo do pola uništeni instrumenti
koji su nekada pokazivali pravac

vodom izjedeni dnevnic
neispravni kompasi
Mi smo, ja sam, ti si
po kukavičluku ili hrabrosti
oni koji nalaze svoj put
natrag do ovog prizora
noseći nož, kameru
Knjigu mitova
u kojoj se
naša imena ne pojavljuju.

Mari Evans
POJMOVNOST

Ja sam pramen energije
hitnut iz jezgre Svemira
smješten
u hram
mesa i kostiju i krvi
u hram
budući tu
dom je moj
Slobodan
od hrama
neomeđen
hramom
smješten
nikakvih udaljenosti
ja sam svugdje
energija i volja svemira izraženi
ostvarujući moje jedinstvo moju
nedjeljivost/ja
ja sam
Jedna Jedina Slla
ja...

*Mari Evans (1927) afro-američka je spisateljica, uredila knjigu *Crnačke žene pisci*, pisala pjesme, drame, knjige za mlade
Iz *Antologije afro-američkog pjesništva 20. stoljeća*, priredio i preveo Mario Suško

Anne Sexton
ŽIVOT VJEŠTICE

Kad sam bila dijete
u našem je susjedstvu živjela jedna stara žena koju smo
zvali vješticom.
Cijeli je dan provirivala kroz svoj prozor
na drugom katu
iza naboranih zavjesa
a ponekad bi prozor otvorila
i vikala: Odlazi iz mogega života!
Kosa joj je bila k'o alge
i glas k'o gromada.
Sad mi ponekad padne na pamet
i pitam se postajem li i ja k'o ona.
Moje cipele su k'o u dvorske lude.
Pramenovi moje kose, dok ovo pišem,
kovrčaju se zasebno k'o prsti.
Izbacujem lopatom djecu van,
jedno po jedno.
Jedino me pomazuju moje knjige,
i nekoliko prijatelja,
onih koji dosežu do mojih vena.
Možda sam postala pustinja,
otvaram vrata samo
nekolicini posebnih životinja?
Možda mi je lubanja prenapučena
i u noj nema otvora kroz koji
bih se hranila juhom?
Možda sam uključila utičnice
kako bih u njoj zadržala bogove?
Možda, iako je moje srce
mače od maslaca.
Dižem ga u zrak poput zeppelina.
Da. To je život vještice,
penjanje u iskonskom usponu,
san bez snova,
a onda sjedim ovdje
držeći košaru od ognja.

*Preveo s engleskog: Petar Opačić

Nicanor Parra

(5. 9. 1914. – 23. 1. 2018.)

GLASOVIRSKI SOLO

Kako je ljudski život tek djelovanje na daljinu,
Malo pjene što sjaji iz nutrine čaše;
Kako su stabla tek namještaj koji se njiše:
Tek stolovi i stolci u stalnom pokretu;
Budući da ni mi sami nismo ništa drugo do bića
(Kao što ni sam bog nije ništa drugo nego bog);
Budući da ne govorimo da bi nas se slušalo
Nego da bi drugi govorili
A jeka prethodi glasovima koji je proizvode;
Kako nemamo čak ni utjehe kaosa
U vrtu koji zijeva i puni se zrakom,
Zagonetka koju valja riješiti prije smrti
Da bi se poslije moglo mirno uskrsnuti
Pošto se previše uživalo u ženi;
Kako i u paklu postoji raj,
Dopustite da i ja napravim nekoliko stvari:

Hoću malo lupati nogama
I hoću da moja duša nađe svoje tijelo.

Prevela sa španjolskog: Mirjana Polić Bobić

Anka Žagar

BRDO JE KRENULO

naslov neće zaustaviti pjesmu
brdo je krenulo, sestro hildegarda
nešto ga je uzelo, raspuknulo ga
odmaknuo se kit, odgromadilo se
dan je, odvoze bijelu tehniku
što gorjelo, hladilo, što da je
otvarač neba, bijelo rashodovano
brdo je krenulo, odvlače ga nekamo
sestro hildegarda, boga gledati
kakav zastrašujući gib
tko će opisati ovaj duboki transfer
tko ima zelene oči, neka ga on
pisanje je najtiši prijenos energije
i to bi se moralo osjetiti
kad pogledaš pjesmu, da te uzme
pa ćemo opet od bijeloga ruže ubirati
rosu, srebro i stiropor, sestro hildegarda
zar probuditi ih ujutro u pet
ako su doista krenuli
već su trebali stići
i kad smo bili nadomak zagreba
na dionici od karlovca, farovi oboreni
nešto mora da je, golemo nešto
i kad svi auti prođu, proći će i pjesma
vidiš kako ljudima nestaje svjetlosti iz očiju
evo i pčele su nekamo odletjele, nema ih
nestale u sveto, dušice nebeske
tko zašumori ovim vlažnim nosnicama
kojima se gase vrhovi planina što očajne
izdubljuju se, pune se dahovima, napinju se
pjesmo, oslobodi se nerazumljivosti, samo plači
uzdrhti tako da nestane tlo
pod nogama
i hodi hodi
iskorakni iz sebe
zalelujaj se
u prazno
u nebesko gasi se
gdje Kupa izvire iz grotla na 321 metar
uzdignuto

čašasto jezero
i šuma crnog graba, evo je, napokon
može kleknuti
i popiti svu tugu
kako nadolazi
kako se nadjezeruje
a već je nije
Kupa
podmetnut ću dlan
samo još jednom te spavati i teći
ispod plamne guste, ispod šumne tamne
a ona, sestra hildegarda, niti jede, niti pije
ne smije se, brdo je krenulo, sestro hildegarda
i nitko pametan
ne bi mu se našao na putu

Iz Pjevaju razlike tihotapke

Ivica Prtenjača

ČOVJEK SANJA RANU, RANA SANJA ČOVJEKA

Čekam da u mene uđe ribar i baci mrežu
koja skuplja
raspadnuto.
Možda na pogrešnom mjestu
i u pogrešnom trenutku
zatičem svoje lice u nečijim očima.
I pomišljam napokon izići
iz putanje i pasti
ili se uspeti na neko mjesto
bliže sjeveru, hladnoći što smrzava
rane posute solju i lažima.
Pomišljam na nerazumne obračune
s prodavačima suvenira
tom kramom podneva
hoću udariti trgovačkog putnika
ubiti pjesnika koji
iz mračne sobe
škrguće zubima.
Pomišljam da je dosta.
I sanjam da me je ranilo u pljački neke banke
dok sam spašavao nevine
dok sam saplitaio razbojnika i izgovarao
prigodnu pjesmu za taj dio dana.
Jednodnevni heroj leži u bolničkom krevetu
s prostrijeljenim trbuhom i tješi
sve svoje posjetitelje.
Nekoliko je žena
kradomice stisnuo za nogu
dok su oklijevale s narančama.
Istina je
jedan mi takav trenutak nedostaje
nešto slabo povezano
sa mnom
a jako hrabro.
Odlazim na balkon piti
gledati kako promet razmrskava moje srce
i aveniju
jednog ponedjeljka
čekajući onog ribara
na nešto ozbiljniju ranu od ove svakodnevne.